

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Інноваційна діяльність Шосткинської громади в умовах комфортного інвестиційного клімату

(тема кваліфікаційної роботи бакалавра)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студента Шило Назара Олександровича

(прізвище, ім'я, по батькові)

групи Фзт-81ш

(шифр групи)

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на

відповідне джерело _____

(підпис)

Н.О. Шило

(ініціали та прізвище студента)

Керівник викладач к.е.н.

(посада, науковий ступінь)

(підпис)

Ю.М. Мануйлович

(ініціали, прізвище)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:

Інноваційна діяльність Шосткинської громади в умовах комфортного
інвестиційного клімату

Шило Назара Олександровича

Шосткинська міська об'єднана територіальна громада сьогодні знаходиться на шляху економічних та соціальних перетворень. За таких умов, налагодження стабільного інвестиційного процесу є справою особливого значення. Ми дослідили і проаналізували інвестиційні проекти, які набувають темпів реалізації в Шосткинській міській територіальній громаді.

Недостатнє фінансування, зменшення доходів та збільшення витрат є головними проблемами нашої громади в умовах децентралізації. Важливість фінансового забезпечення для громади є головною умовою для подальшого її розвитку. Коли економічний організм знаходиться на початку процесу становлення йому вкрай необхідні додаткові ін'єкції, тобто, фінансові вливання, які б були каталізатором економічного розвитку.

Метою дипломної роботи є розробка науково-методичних і практичних питань та організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості регіону.

Об'єктом дослідження є Шосткинська міська об'єднана територіальна громада

Предмет роботи - теоретичні та практичні засади організації місцевих бюджетів в Україні.

Ключові слова: місцевий бюджет, децентралізація, інвестиції

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 31 сторінках, з яких список використаних джерел із 28 найменувань. Робота містить 4 рисунки.

Рік захисту роботи – 2022 рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, д.е.н., проф.
_____ Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«__» _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра

Студент(-ка) групи Фзт-81ш інституту (центру) _____
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ Шило Назар Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи: Інноваційна діяльність Шосткинської громади в умовах
комфортного інвестиційного клімату

Затверджено наказом по СумДУ № 24-ОД від «1» квітня _____ 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «20» травня _____ 2022 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

- інвестиційний клімат та публічний простір шосткинської громади
- соціально-економічне становище шосткинської територіальної громади
- розвиток інвестиційного потенціалу шосткинської міської територіальної громади

Дата видачі завдання: «11» квітня 2022р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ТА ПУБЛІЧНИЙ ПРОСТІР ШОСТКИНСЬКОЇ ГРОМАДИ	6
2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ШОСТКИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	10
3. РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ШОСТКИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	19
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

ВСТУП

Шосткинська міська об'єднана територіальна громада сьогодні знаходиться на шляху економічних та соціальних перетворень. За таких умов, налагодження стабільного інвестиційного процесу є справою особливого значення. Ми дослідили і проаналізували інвестиційні проекти, які набувають темпів реалізації в Шосткинській міській територіальній громаді.

Недостатнє фінансування, зменшення доходів та збільшення витрат є головними проблемами нашої громади в умовах децентралізації. Важливість фінансового забезпечення для громади є головною умовою для подальшого її розвитку. Коли економічний організм знаходиться на початку процесу становлення йому вкрай необхідні додаткові ін'єкції, тобто, фінансові вливання, які б були каталізатором економічного розвитку.

Перспективи залучення інвестицій сприятимуть покращенню інвестиційного клімату й підвищенню інвестиційної активності. Стрижнем такого механізму є економіко – організаційний блок, що має базуватися на обґрунтованій концептуальній основі і стратегії залучення іноземних інвестицій, системі пільг в оподаткуванні, визначенні пріоритетних напрямів використання іноземних інвестицій, розширенні можливостей участі іноземних інвесторів у процесі приватизації і створенні спільних підприємств за умови ефективного функціонування механізму державних гарантій і системи законодавчого, нормативного та інформаційного забезпечення іноземних інвестицій.

Актуальність теми полягає в популяризації Шосткинської міської територіальної громади, як об'єкту сприятливих умов для залучення інвестицій та впровадження інновацій.

Метою дипломної роботи є розробка науково-методичних і практичних питань та організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості регіону.

Об'єкт дослідження: Шосткинська міська територіальна громада

1. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ТА ПУБЛІЧНИЙ ПРОСТІР ШОСТКИНСЬКОЇ ГРОМАДИ

В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), Законів України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації.

Об'єднані територіальні громади (ОТГ) сформовані відповідно до Положень Європейської хартії місцевого самоврядування. За 7 років реформи утворено 1070 ОТГ, у які добровільно об'єдналися 4882 громади.

Добровільне об'єднання територіальних громад надало можливість новоутвореним органам місцевого самоврядування мати відповідні повноваження та ресурси. Інтереси громадян, які мешкають на території об'єднаної громади, представляють обраний голова, депутатський корпус та виконавчі органи ради громади, що забезпечують реалізацію наданих законом повноважень в інтересах громади. У населених пунктах, що увійшли до складу об'єднаної громади, право жителів на місцеве самоврядування та надання послуг громадянам забезпечують обрані ними старости.[1]

Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» збільшення та об'єднання громад здійснювалось шляхом добровільного об'єднання з урахуванням думки громадян. Обов'язковим при плануванні створення громад є визначення потенційних ресурсних можливостей громади для економічного та соціального розвитку і можливості забезпечити надання високоякісних послуг жителям.[2]

Фінансовим здобутком об'єднаних громад є можливість зарахувати до місцевих бюджетів ОТГ 60% податку на доходи фізичних осіб на власні повноваження. Окрім того, на місцях повністю залишаються надходження від

податків: єдиного, на прибуток підприємств і фінансових установ комунальної власності та податку на майно (нерухомість, земля, транспорт).

Також ОТГ мають прями міжбюджетні відносини з державним бюджетом: для виконання делегованих державою повноважень їм надаються відповідні трансферти (дотації, освітня та медична субвенції, субвенція на розвиток інфраструктури громад тощо). Законодавчі зміни також надали право органам місцевого самоврядування затверджувати місцеві бюджети незалежно від дати прийняття закону про Державний бюджет.

Шосткинська міська територіальна громада створена рішенням IV сесії VIII скликання Шосткинської міської ради від 10.09.2021 року. Громада стала центром півночі Сумської області.

Бачення стратегії розвитку Шосткинської громади відповідає Указу Президента України “Про стратегію сталого розвитку “Україна-2030”, Постанові Кабінету Міністрів України “Національна економічна стратегія 2030”, Стратегії регіонального розвитку Сумської області на 2021-2027 рр. та іншим нормативно-правовим актам України. В основу бачення стратегії розвитку покладено концепцію сталого розвитку країни та області, яка передбачає гармонійний розвиток економічної, соціальної та екологічної складових громади. Бачення стратегії відповідає пріоритетам державної регіональної політики, зокрема підвищенню рівня конкурентоспроможності регіону та ефективному управлінню у сфері регіонального розвитку. Шосткинську громаду з центром у місті Шостка було утворено шляхом об'єднання 38 населених пунктів, які увійшли до складу 17 старостинських округів.[3]

Шосткинська громада отримала значні стартові можливості та ресурси: на території Шосткинської громади працює значна кількість промислових та переробних підприємств, найбільш потужними з яких є державні підприємства “Імпульс” та “Зірка”, Науково-дослідний інститут хімічних продуктів, “Бель Шостка Україна”, “Технологія”, “Шосткинський хлібокомбінат”, “Фармак”,

“Фармхім”, “Харківенегоремонт”. Значну частку у створенні валового продукту мають малі підприємства “Катунь”, “Гран-Сервіс”, “Плюс ЛТД”, “Зодіак”, “Галант”, “Ронік”; будівельні підприємства “Прогноз”, “Рідний Агрокрай”, АФ “Україна”, “Талісман Агро”, “Онікс”, “Шляховик-Шостка”, “Дизайн”, “БМУ-3”, “Хімбуд 3”, Торговий дім “Династія”; сільськогосподарські підприємства “УГАК”, Агрофірма “Лан”, “Озон”, “Глазівське”, “Контакт Плюс”, “Шостка Агростандарт”, “Придеснянський”, “Прайд”.

Теза «Шостка – центр», свого часу сформульована як слоган для міста Шостка, виконує свою функцію, посилюючи його вагомість як центру півночі Сумської області. Створення Шосткинського району, до складу якого увійшли Есманська, Шалигинська, Шосткинська, Ямпільська, Свеська, Середино-Будська, Глухівська, Березівська, Зноб-Новгородська, Дружбівська територіальні громади, збільшує сутність Шостки як центру.

На 4 сесії 7 скликання Шосткинської міської ради від 10.09.2021 року була прийнята Стратегія розвитку Шосткинської міської територіальної громади до 2025 року. В документі визначена 5 основних цілей Шосткинської міської територіальної громади:

- завершення створення цифрової інфраструктури
- використання наявного економічного простору та створення нових наукових розробок
- здоров'я населення громади
- розвиток системи накопичення знань - стратегічне бачення розвитку освіти
- розвиток громадського простору

Загальна площа території Шосткинської громади становить 125,4 тис.га, з яких 75,5 тис.га - сільськогосподарські угіддя, 37,2 тис.га - ліси, 3,2 тис.га – водойми. За площею території є другою в Сумській області.

Шосткинська громада є центром півночі Сумської та частини Чернігівської областей, у якому працює значна чисельність малих та середніх підприємств, фізичних осіб-підприємців, які забезпечують прилеглий регіон необхідними послугами.

Шосткинська міська територіальна громада, чисельністю 94,4 тис. осіб, друга за кількістю жителів після Сумської громади, стала центром півночі Сумської області, межує з Конотопським та Новгород – Сіверським районами, Зноб-Новгородською, Середино-Будською, Ямпільською та Березівською громадами Шосткинського району.

Шосткинська громада розташована на лівобережжі Десни. В основу бачення стратегії розвитку покладено концепцію сталого розвитку країни та області, яка передбачає гармонійне процвітання економічної, соціальної та екологічної складових громади. Бачення стратегії відповідає пріоритетам державної регіональної політики, зокрема підвищенню рівня конкурентоспроможності регіону та ефективному управлінню у сфері регіонального розвитку.

На берегах Десни, у соснових лісах розташовані сучасні оздоровчі та спортивні заклади для дітей, юнацтва та молоді, а в урочищі Білі Береги люблять відпочивати як мешканці Шосткинщини, так і жителі багатьох інших міст України.

Шосткинська громада має розгалужену мережу автомобільних доріг і залізничних шляхів сполучення, які забезпечують необхідність у вантажних та пасажирських перевезеннях у регіоні та за його межами: на внутрішньорегіональних, внутрішньодержавних і транзитних міжнародних транспортних потоках. Протяжність автомобільних доріг загального ужитку у межах території громади становить 591,5 км, з яких з твердим покриттям - 262,9 км.

2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ШОСТКИНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Бюджет Шосткинської міської територіальної громади на 2022 рік розроблено на основі положень Бюджетного кодексу України, Податкового кодексу України, Бюджетної декларації на 2022 – 2024 роки, схваленої постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2021 року № 548 та взятої до відома відповідно до постанови Верховної Ради України від 15 липня 2021 року № 1652-ІХ, проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» та міських цільових програм.

Розглянувши схвалений виконавчим комітетом Шосткинської міської ради проект бюджету Шосткинської міської територіальної громади на 2022 рік, формований на підставі Бюджетного Кодексу України, відповідно до ст.26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міська рада вирішила:

- Визначити доходи бюджету Шосткинської міської територіальної громади у сумі 665 859 301 гривня, у тому числі доходи загального фонду бюджету - 648 434 758 гривень та доходи спеціального фонду бюджету - 17 424 543 гривні;
- видатки бюджету Шосткинської міської територіальної громади у сумі 665 809 301 гривня, у тому числі видатки загального фонду - 610 256 776 гривень;
- надання кредитів з бюджету Шосткинської міської територіальної громади у сумі 60 002 гривень, у тому числі надання кредитів із загального фонду бюджету – 50 000 гривень, та надання кредитів із спеціального фонду бюджету -10 002 гривні;
- профіцит за загальним фондом бюджету Шосткинської міської територіальної громади у сумі –38 127 982 гривні ;
- дефіцит за спеціальним фондом бюджету Шосткинської міської територіальної громади у сумі – 38 127 982 гривні ;

- резервний фонд бюджету Шосткинської міської територіальної громади у розмірі – 5 290 454 гривні, що становить 0,9 відсотків видатків загального фонду бюджету.[7]

Виконання дохідної частини бюджету Шосткинської міської територіальної громади за 2021 рік складе 644 498,3 тис.грн., тобто 99,3 % до затвердженого плану з урахуванням змін, у т.ч. доходи загального фонду – 619 975,9 тис.грн., або 99,4 %, доходи спеціального фонду – 24 522,3 тис.грн. (96,9%) (Рис. 2.1).

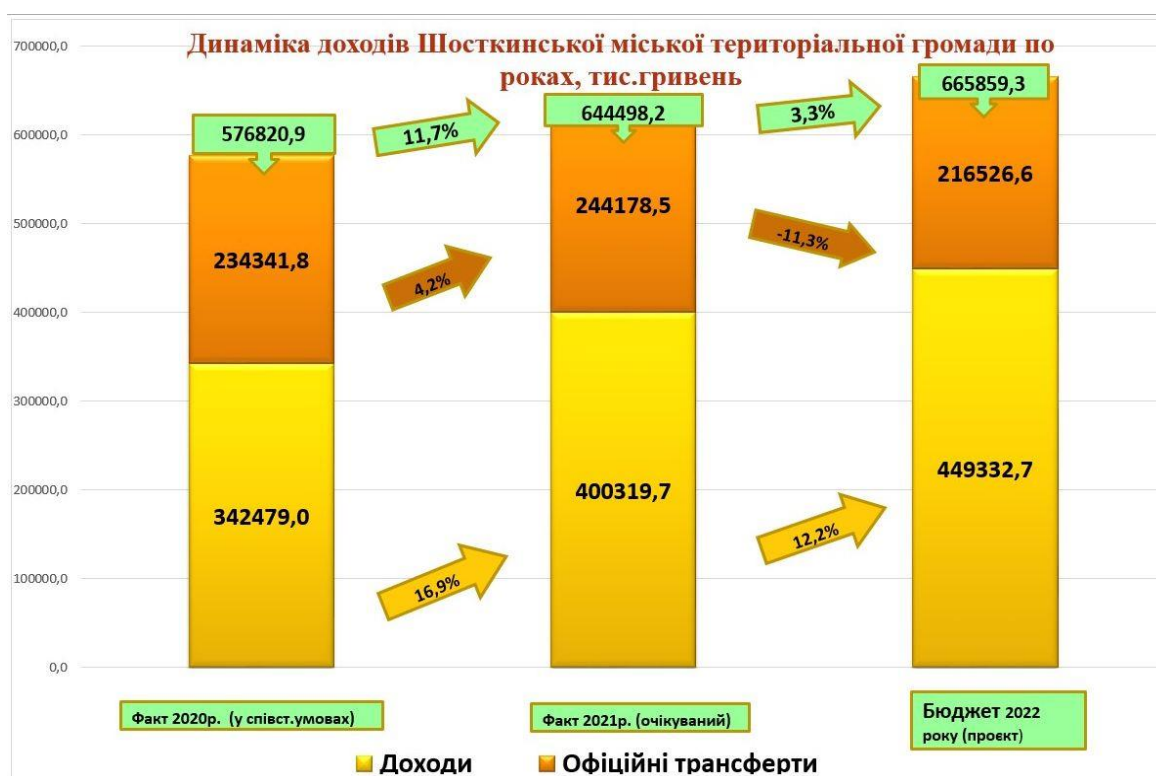

Рис 2.1 Динаміка доходів Шосткинської міської територіальної громади по роках, тис.грн.

Планові показники доходів бюджету Шосткинської міської територіальної громади на 2022 рік (без офіційних трансфертів) у порівнянні з виконанням за 2021 рік збільшено на 47 834,4 тис. грн., або на 12,2 %, у тому числі по:

- загальному фонду - збільшуються на 44 932,2 тис. грн., або 12 %;
- спеціальному фонду - збільшуються на 2 902,2 тис. грн., або 20,0 % (Рис 2.2).

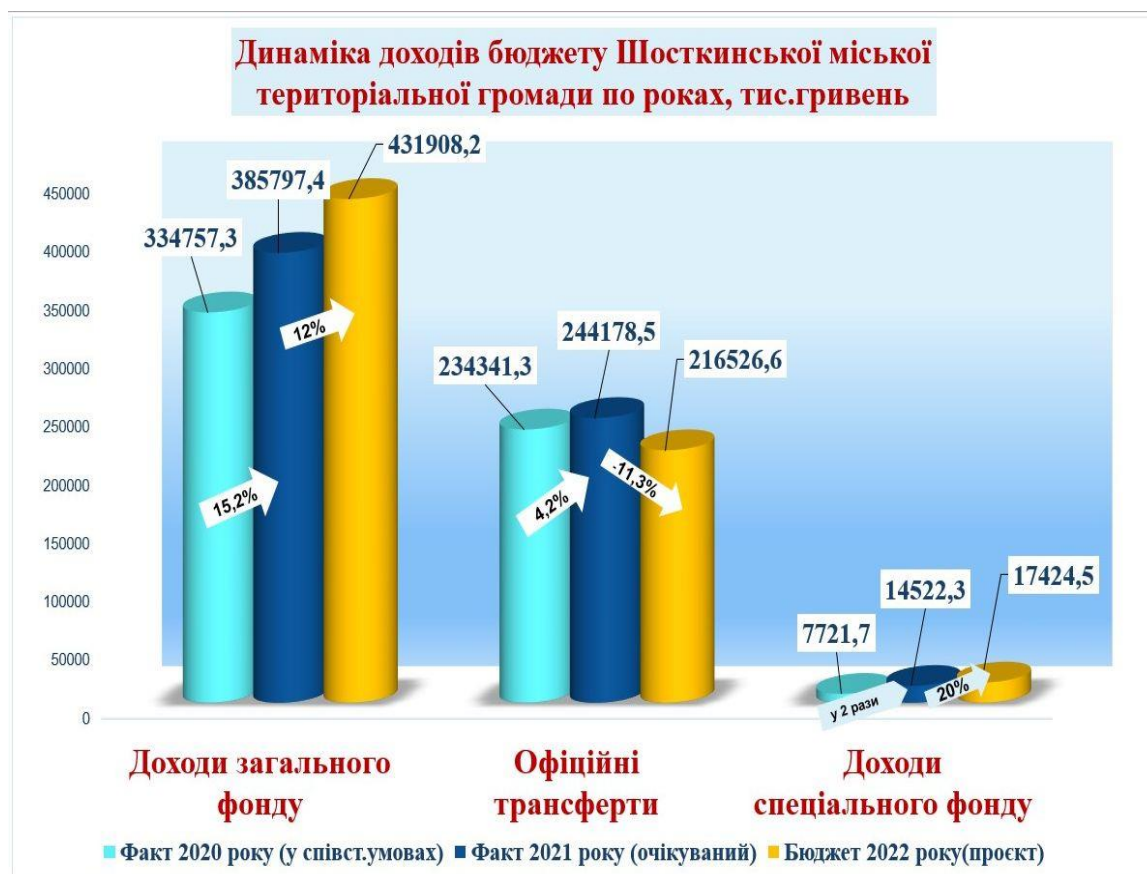

Рис 2.2 Динаміка доходів бюджету Шосткинської міської територіальної громади по роках, тис.грн.

Видаткова частина загального фонду бюджету сформована виходячи із фінансових можливостей дохідної частини бюджету територіальної громади, з урахуванням Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік»

Проаналізувавши динаміку доходів Шосткинської громади ми бачимо, що доходи громади збільшилися з 2020 року по 2022 рік – на 29 %, а офіційні трансферти з 2020 року по 2021 рік зросли на 4,2 %, а з 2021 року по 2022 рік зменшилися на 11,3 %, що пов'язано зі зменшенням чисельності населення.

Найбільші відсотки видатку бюджету, а саме 62,7 % спрямовано на освіту, 4,5% на охорону здоров'я, на соціальний захист – 4,7%, а резерви доходів всього складають 0,8%.

На території Шосткинської громади працює велика кількість промислових та переробних підприємств, найбільш потужними з яких є

державні підприємства «Імпульс» та «Зірка», науково-дослідний інститут хімічних продуктів, «Бель Шостка Україна», «Фармак», «Фармхім», «Технологія», «Шосткинський хлібокомбінат», «Харківенергоремонт». Велику історію має створений та один з небагатьох діючих в Україні індустріальний парк «Свема», метою якого є залучення інвестицій в економіку громади та наукового потенціалу для виробництва інноваційної продукції, підвищення рівня соціальних стандартів. На території парку у фармацевтичній, хімічній, деревообробній та інших галузях працюють 32 підприємства-супутників.

Обсяг реалізованої промислової продукції за підсумками 2021 року склав 1636,9 млн.грн. (темп росту 132,3%). Питома вага міста в обласному обсязі реалізованої продукції становить 4,4%. За цим показником місто посідає 2 місце серед міст обласного підпорядкування. Основні промислові підприємства, які виробляють 90% промислової продукції – «Імпульс», «Бель Шостка Україна», «Харківенергоремонт», «Фармак», «Фармхім». Стабільно працюють малі підприємства МПП «Катунь», ТОВ «Галант». [7]

Підприємства оборонно-промислового комплексу на період прогнозного бачення не тільки вимагають додаткової уваги і підтримки з боку місцевої влади, а і конкретних дій від держави, яка спостерігає за цими підприємствами.

ПАТ «Бель Шостка Україна» знаходиться на стадії реформування у зв'язку з можливою зміною власників підприємства, що вимагає послідовної й виваженої роботи системами управління містом. Прогнозується збільшення обсягів виробництва, додаткові інвестиційні надходження, осучаснення номенклатури продукції. Підприємство ПАТ «Хімічних реактивів» переходить у фазу відновлення платоспроможності, що дає перспективу подальшого розвитку виробництва.

Модернізація підприємств «Харківенергоремонт» та «Шостка - Тепло» повинні вплинути на покращення теплозабезпеченню громади: Ці об'єкти теплопостачання потребують особливої уваги та підтримки. Тут необхідна концентрація всіх можливих ресурсів уже в найближчі місяці.

Вони перебувають у стадії реформування і місцева влада проводитиме спільно з професійними навчальними закладами серії навчань за новими технологіями і матеріалами, які щороку змінюються. Це дасть можливість бути конкурентоспроможними в умовах обмеженого фінансового ресурсу будівельного ринку.

У прогнозованому періоді планується посилити підтримку стартового бізнесу:

більш активне розгортання роботи індустриального парку «Свема» та бізнес-інкубатору з новими можливостями.

Розробляється ряд нових інвестиційних проектів в агропромисловий комплекс паспорту Шосткинської громади.

В ході розробки інвестиційних проектів надаватиметься перевага відновлюваним джерелам енергії та проектам в галузі ІТ- технологій.

Ініціюватиметься розробка проектів по лісопереробці в населених пунктах Маково, Собич, Тиманівка, інвестиційного проекту по сортуванню та утилізації побутових відходів. В прогнозованому періоді планується перейти на роздільне збирання та утилізацію відходів.

Особлива увага керівників малих підприємств була спрямована на збереження трудових колективів та збільшення обсягів реалізованої продукції, розширення ринків збуту.

В Україні, як і в усьому світі, відбувається стрімкий розвиток цифрової економіки, цифровізація суспільного життя, формування нових компетенцій персоналу в усіх сферах з метою впровадження цифрових технологій.

Основою такої економіки є Інтернет платформи, глобальні електронні мережі, мобільний зв'язок. Інформаційно-комунікаційні технології, електронна комерція, електронний бізнес сьогодні є основним рушієм розвитку не тільки світової, а і регіональної економіки.

Для успішної міжрегіональної інтеграції громади, створення для населення

сучасного комфортного середовища життя забезпечується розвиток цифрових технологій.

В населених пунктах громади проводиться навчання ІТ технологіям з рівними можливостями.

Для розвитку учнівської молоді розгорнуте суцільне навчання елементам програмування (Coding)

Одним із завдань є підвищення рівня покриття мобільним та фіксованим Інтернетом. Це також період формування якісної інтернет мережі в населених пунктах.

Перш за все забезпечити якісним інтернет-зв'язком Гамаліївку, Ображіївку, Глазове, Івот, Каліївка, Лушники, Макове, Пирогівка, Погребки, Тиманівка.

Прогнозується, що цифрові технології в наступні п'ять років будуть переважати інші напрацювання і в Шосткинській громаді.

Увага даної стратегічної цілі буде спрямована в перші два роки на завершення будівництва оптоволоконних ліній та технологій 4G, які об'єднують швидкісним інтернетом населені пункти всіх старостинських округів. У повному обсязі передбачається підключення швидкісного інтернету в школах, дитячих садках, позашкільних закладах, лікарнях, ФАПх, бібліотеках, закладах культури та спорту, комунальних підприємствах, професійних навчальних закладах, медичному коледжі та фаховому коледжі ім.І.Кожедуба СумДУ, інституті. Значна увага буде приділятися збору великих даних та їх безпеці. У поточному році планується створення Coworking у Вороніжі, Собичі, Клишках. У 2022 році - у решті старостинських округів. Доцільність їх створення обґрунтовуватиметься на основі кількісних показників

Прогнозується поширення технології блокчейна в межах Шосткинської громади в галузях життєдіяльності людини, захисту інтелектуальної власності, організації документообігу, електронне голосування, захист критичної інфраструктури, права власності та іншу важливу інформацію.

Важливу увагу прогнозується приділити співпраці бізнес інкубатора та Шосткинського інституту СумДУ.

Бізнес-інкубатор виступатиме як спільна ланка між науковою спільнотою інституту, приватним бізнесом та засновниками стартапів. Третій рік поспіль від бізнес-інкубатору подаються проекти на конкурс «Creative Spark» за підтримки British council. Спеціалісти Шосткинського інституту та фахівці бізнес-інкубатору допомагають оформити бізнес ідеї підприємців для отримання грантової допомоги або участі у конкурсі на фінансування. Найближчим часом планується залучити фахівців для патентування ідей від Шосткинської громади та збільшити кількість бажаючих створити власний бізнес. Концепція віртуального офісу отримає свій розвиток в поточному році, оскільки малий бізнес скорочує витрати і все більше працює вдома. Це дозволяє власнику бізнесу вибирати комерційне розташування без звичних витрат.

Мережа освіти значно збільшилась у результаті створення Шосткинської громади, і на сьогодні складається з 25 загальноосвітніх, 15 дошкільних та 8 позашкільних закладів освіти.

Охоплення дітей дошкільною освітою у 2021 році -2941 дитина становить 86 %, що більше загальнообласного показника на 11%. Він вищий, ніж в цілому в Україні і багатьох країнах Європи. Особлива увага буде приділятися білінгвальній освіті, яка дозволить молоді комфортно та впевнено відчувати себе в багатомовному світі.

Загальну середню освіту здобувають у 2021 році 7424 учнів(в минулому році - 6450). В освітньому процесі все більш актуальними стають дистанційна та змішана форми навчання, що вимагає від усіх учасників освітнього процесу більшої відповідальності, підготовки, терпіння.[14]

Рис 2.3 Обсяги видатків по галузі "Освіта", тис.грн

Необхідно удосконалювати середню освіту в громадах. Перш за все збільшувати фінансовий ресурс на матеріальну базу шкіл. Структура шкіл повинна відповідати Європейським стандартам. В Європі на одного вчителя 15-17 учнів, в Україні 8-9. В нашій громаді -7.

В навчальних закладах громади, а також в дошкільних і позашкільних колективах протягом найближчих двох років виникає необхідність втілення в практику суцільного навчання елементів програмування (Coding). Перші напрацювання апробовані цього літа в заміському таборі «Світлий». До кінця поточного року стоїть завдання переконати більшість учнівської молоді в необхідності Coding.

З 2022 року забезпечити такі програмні навчання в усіх навчальних закладах громади з врахуванням дошкільних та позашкільних закладів. Малій академії наук (МАН) підготувати і розробити необхідні навчальні програми. Заклади освіти Шосткинської громади мають потужний потенціал та значні результати, що задовольняють потреби молоді у накопиченні знань та дозволяють їй бути конкурентоспроможною у перспективі.

Пріоритетним завданням бачення розвитку освіти є робота по приведенню чинної мережі закладів середньої освіти до кращих світових зразків освітнього простору.

Передбачити заміну опалювальної системи в Клишкинському НВК.

Розглянути можливість створення на базі навчальних закладів Тиманівки та Лушники комплексів зеленого туризму на приватній основі.

Пропонується значна перспектива в розвитку Шосткинського інституту СумДУ як єдиного навчального закладу в Україні, де можна отримати високого рівня знання на факультеті «Хімія високомолекулярних сполук». Викладачі інституту працюють над програмами штучного інтелекту. Розгортає активну роботу в галузі ІТ технологій Шосткинський фаховий коледж ім. І.Кожедуба СумДУ.

Медичний коледж розширяє можливості в отриманні фахової підготовки медпрацівників і фармацевтів, персоналу екстреної медицини.

Центр професійно-технічної освіти освоїв підготовку фахівців в галузі сонячної енергетики.

Вище професійне училище готує фахівців в галузі будівництва та побутового профілю. Випускники отримують глибокі знання і високий рівень практичної підготовки на підприємствах Шосткинської громади. У 2022-2023 навчальному році планується відкриття нових професій: монтажник з утеплення будівель та споруд, сіті-фермер.

Таким чином, основним принципом перспективного розвитку галузі освіти Шосткинської громади буде принцип людиноцентризму, що передбачає формування нової якості інноваційного мислення людини, навичок навчання протягом життя, емоційного інтелекту.

3. РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ШОСТКИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Шосткинська міська територіальна громада у вересні 2021 року відмітила рік свого існування. Незважаючи на фінансові труднощі, соціальний занепад у новоутворених старостинських округах, громада розвивається.

З 2014 року на українській території ведуться військові дії на сході України, від лютого 2022 року розпочалось повномасштабне вторгнення. З світового досвіду знаємо, що інвестори без особливого бажання вкладають інвестиційні гроші в розвиток економічної та соціальної сфер в країнах, де політична нестабільність та тотальне військове втручання. Як наслідок залучення інвестицій відбувається дуже повільно, в тому числі й в розбудову та розвиток нашої громади.

Ми дослідили і проаналізували інвестиційні проекти, які набувають темпів реалізації в Шосткинській міській територіальній громаді. Шосткинська міська рада є активним учасником в реалізації інвестиційних проектів, завдяки яким вдалось залучити значні інвестиції в інфраструктуру громади.

В своїй роботі представляємо інвестиційні проекти, що нададуть можливість створення робочих місць, збільшать доходи в бюджет громади та експорт продукції за кордон. На сьогоднішній день перспективними, привабливими є інвестиційний проект по розбудові індустріального парку “Свема”, з утворенням на його базі “Бізнес-Інкубатору”. У 2015 році на площадку, як учасник індустріального парку, зайшло підприємство ТОВ “Шосткинський елеватор”. У 2021р. підписано договір про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку з ТОВ “НОРД ТРЕК” (основний вид економічної діяльності - виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції, не включеної в інші категорії). У 2021 році реалізуються проекти: “Капітальний ремонт з термомодернізацією Шосткинського дошкільного навчального закладу №11 Казка”; “Капітальний

ремонт будівлі Воронізької амбулаторії загальної практики сімейної медицини Шосткинського районного центру первинної медичної допомоги Шосткинської районної ради Сумської області по вул. Н.-Сіверська, б.33 в смт. Вороніж” (на реалізацію проекту залучено кошти Державного фонду регіонального розвитку з відповідним співфінансуванням в сумі 1419,2 тис.грн. з бюджету міської територіальної громади).

Перш, ніж говорити про «ліки» для української економіки, якими вже охрестили індустріальні парки, вважаємо, що згідно вітчизняного законодавства - це підготовлені промислові майданчики з відповідною інфраструктурою (приміщеннями, дорогами, підключенням до мереж), з податковими й митними стимулами та спрощеним регуляторним режимом для бізнесу, що там розміщується. Виходячи з назви, в першу чергу такі парки мають зосереджуватися на промисловості та промисловому розвитку. Тож результатом роботи парків має стати індустріалізація економіки, яка за економічною теорією, є класичним рецептом підвищення продуктивності праці та економічного росту. Подібні промислові «острови», як каталізатори економічного розвитку, існують в багатьох країнах. Щоправда, їх основою здебільшого є не податкові пільги, а доступ до інфраструктури (залізничної колії, енерго-, водо- та газопостачання), а також логістики (портів, доріг) та трудових ресурсів. На сьогодні таких парків налічується близько 15 тисяч по всьому світу. З держав, де зосереджено найбільше таких територій для введення бізнесу, можна відокремити Китай, США, Туреччину, Чехію, Корею. Також велика кількість технологічних парків знаходиться в сусідній Польщі.[14]

Сьогодні на території Польщі функціонують понад 70 індустріальних і технологічних парків. За місцевим законодавством вони можуть отримати компенсацію 85% витрат на облаштування своєї інфраструктури та рекламу, а також гранти на навчання персоналу і фінансову допомогу в разі інвестування у пріоритетні галузі, податкові стимули. Також функціонує профільне державне

агентство. Наприклад, мережа індустріальних парків у Катовіце в поєднанні з регіональним фондом розвитку дала можливість депресивному шахтарському місту залучити понад \$10 млрд. прямих іноземних інвестицій. Загальна кількість створених робочих місць у польських парках сягнула 186 тисяч. В них було інвестовано понад 20 млрд євро.

В Україні ж на сьогодні внесено до реєстру вже 52 індустріальні парки. Щоправда, кількість тих, що повноцінно функціонують, можна порахувати на пальцях однієї руки. Індустріальний парк “Свема” має 32 резидентів з реально процюючими підприємствами (концепція розвитку прийнята виконавчим комітетом Шосткинської міської ради від 25.01.13)

Реалізація масштабного проекту створення індустріального парку в місті Шостка Сумської області сприяє покращенню соціально-економічної ситуації, розвитку сучасної виробничої та ринкової інфраструктури, активізації інвестиційної діяльності, створенню нових робочих місць та збільшенню надходжень до міського бюджету.

Основними завданнями індустріального парку “Свема” відповідно до Статуту індустріального парку “Свема” (принятого IV сесією VIII скликання від 09.09.2021 Шосткинською міською радою) (див. Додаток В) є:

- збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів у вигляді податків та зборів;
- забезпечення збалансованості та пропорційності соціально-економічного розвитку;
- забезпечення стабільних умов інвестиційної діяльності протягом усього періоду створення, облаштування та функціонування індустріального парку;
- підвищення рівня зайнятості населення;
- створення умов для підвищення добробуту й купівельної спроможності населення;
- забезпечення сприятливих умов для розвитку малого й середнього

підприємництва завдяки діяльності індустріального парку.

При створенні та функціонуванні індустріального парку «Свема» дотримуються принципи:

- ефективного використання промислової території міста Шостка;
- раціонального використання потенціалу міста Шостка, його земельних, трудових та інших ресурсів;
- стимулювання створення нових робочих місць;
- реалізації соціального партнерства між працівниками (представниками працівників), роботодавцями (представниками роботодавців), науковими установами та органами місцевого самоврядування;
- розмежування повноважень і відповідальності всіх учасників процесу створення індустріальних парків.

Функціональне призначення індустріального парку – будівництво сучасного промислового комплексу з розвиненою інженерно-транспортною інфраструктурою, складськими та адміністративними приміщеннями. Основними напрямками діяльності індустріального парку є хімічне виробництво, фармацевтичне виробництво, будматеріали, столярне виробництво, виробництво пластмас, логістичні послуги (перелік можна доповнювати та/або адаптувати відповідно до поточних потреб громади). Конкурентними характеристиками індустріальних парків є географічна близькість до ринків та трудових ресурсів, наявність фінансових партнерів, транспортна доступність, інтеграція кількох видів транспорту, надлишок енергопостачання, спрощені процедури проходження резидентами адміністративних та дозвільних процедур, близькість до житла та Соціальна інфраструктура, інженерні рішення тощо.

На території індустріального парку «Свема» наявна залізнична колія промислового призначення, яка з'єднує площадку з Південно-Західною залізницею. Залізнична колія сполучена з залізничною станцією м.Шостка. На станції функціонує пасажирський залізничний вокзал та вантажний пункт.

Цікаву історію має створений та один з небагатьох діючих в Україні індустріальний парк “Свема”, метою якого є залучення інвестицій в економіку громади та наукового потенціалу для виробництва інноваційної продукції, підвищення рівня соціальних стандартів. На території парку у фармацевтичній, хімічній, деревообробній та інших галузях працюють 32 підприємства-супутників. На території парку є стимули для резидентів, а саме: звільнення від митних платежів; надання в оренду землі за добу на пільгових умовах; створення житлової та комунальної інфраструктури для працівників. Більшість продукції виробляється підприємствами хімічної індустрії, решту продукції та послуг ми можемо побачити на діаграмі.(див. рис. 3.1)

Рис 3.1 Структура продукції, що виробляється на підприємствах індустріального парку "Свема"

З боку держави та Шосткинської міської ради надається податкове та митне стимулювання відповідно до законодавства (для підприємств, що працюють на території парку надана пільга - на 5 років звільняються від плати за землю).

Здійснюється компенсація витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

В процесі дослідження ми зібрали інформацію про учасників індустріального парку, які є суб'єктами господарювання різних форм власності та зареєстровані на території Шосткинської об'єднаної територіальної громади і уклали договір про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку та представляємо результати їх діяльності.

ТОВ "НП Технологія"

Виробляють продукцію:

- піноскло покрите бігумом
- піноскло в блоках
- широкий асортимент фасонних виробів з піноскла

ТОВ "ХЕМІКАЛ ІНВЕСТ ЛІМІТЕД"

Випускають:

- скловолокно
- шпателя
- пластикові вироби

ПП "Грант-сервіс"

Великий попит на європалети, паливні брикети та бобишки для європіддонів на внутрішньому ринку України.

ТОВ "Klovin" Ukraine

- виробництво і реалізація побутових миючих засобів
- пральні порошки
- побутова хімія
- миючі засоби для дому

МПП “Максім”

- виробництво насосів, компресорів та гідравлічних систем
- ремонт і технічне обслуговування машин та устаткування

"Укрпромупровадження" ЛТД

Випускають та реалізують:

- фарби класифіковані залежно від сфери застосування покриття
- лаки і морилки класифіковані залежно від сфери застосування
- оздоблювані барвисті покриття для дерева
- емалі, глазури

ТОВ “Поліхім”

Виробляє різноманітну продукцію, а саме: спеціальні лакофарбні покриття, що використовують в машинобудуванні, вагонобудуванні, авіабудуванні, дорожньому будівництві; продукти тонкого органічного синтезу і добавки та будівельні суміші.

ПАТ “Фармак”

Впродовж 5-ти років “Фармак” виготовляє конкурентноспроможну продукцію:

- дієтичні добавки
- лікарські засоби
- субстанції

На базі індустріального парку “Свема” сьогодні створюється “Бізнес-Інкубатор”.

Бізнес-інкубатор виступатиме як спільна ланка між науковою спільнотою інституту, приватним бізнесом та засновниками стартапів. Третій рік поспіль

від бізнес-інкубатору подаються проекти на конкурс “Creative Spark” за підтримки British council. Спеціалісти Шосткинського інституту та фахівці бізнесінкубатору допомагають оформити бізнес ідеї підприємців для отримання грантової допомоги або участі у конкурсі на фінансування. Найближчим часом планується залучити фахівців для патентування ідей від Шосткинської громади та збільшити кількість бажаючих створити власний бізнес. Крім того, бізнес інкубатор – це середовище для зародження та розвитку компаній:

(див. рис.3.2)

Рис. 3.2

На базі сучасних лабораторій Шосткинського інституту Сумського державного університету можливе дослідження власних наукових бізнес проєктів для розвитку та реалізації стартапів.

Бізнес-інкубатор Шостка, складова частина ІІІ - це один з варіантів тих організаційних форм взаємодії науки і підприємництва, що являє собою складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує, поряд з іншим, сприятливі умови для ефективної діяльності новоутворених малих інноваційних фірм, які реалізують цікаві наукові ідеї.

ВИСНОВКИ

Ідентифікація інвестиційної діяльності є практичним кроком у здійсненні інвестиції, тобто складається з кількох етапів, серед яких вибір форми, виду та об'єкта інвестування, формування ресурсів та інвестиції, які перетворюють їх на інвестиції. прибуток чи інший ефект, залежно від ситуації. Цілі інвестиційної діяльності.

Ми вважаємо, що інвестиції – це різноманітні матеріальні та нематеріальні ресурси, спрямовані на досягнення певної мети, ціна яких залежить від рівня ризику та терміну погашення депозиту. Згідно з опитуванням, залучення інвестицій є пріоритетною сферою розвитку. Орієнтація на регіональну незалежність робить необхідним обґрунтування інвестиційних потреб та залучення інвесторів. Крім того, важлива також здатність національної інфраструктури поглинати та ефективно використовувати інвестиційні кошти. В цьому сенсі важливою є формалізація підходів до визначення інвестиційної привабливості країни, оскільки його позиціонування в цьому аспекті дозволяє залучити потенційних інвесторів для виконання регіональних інвестиційних програм.

Перспективи залучення інвестицій сприятимуть покращенню інвестиційного клімату й підвищенню інвестиційної активності. Стрижнем такого механізму є економіко – організаційний блок, що має базуватися на обґрунтованій концептуальній основі і стратегії залучення іноземних інвестицій, системі пільг в оподаткуванні, визначенні пріоритетних напрямів використання іноземних інвестицій, розширенні можливостей участі іноземних інвесторів у процесі приватизації і створенні спільних підприємств за умови ефективного функціонування механізму державних гарантій і системи законодавчого, нормативного та інформаційного забезпечення іноземних інвестицій.

Проаналізувавши динаміку доходів Шосткинської громади ми бачимо, що доходи громади збільшилися з 2020 року по 2022 рік – на 29 %, а офіційні

трансфери з 2020 року по 2021 рік зросли на 4,2 %, а з 2021 року по 2022 рік зменшилися на 11,3 %, що пов'язано зі зменшенням чисельності населення. Найбільші відсотки видатку бюджету, а саме 62,7 % спрямовано на освіту, 4,5% на охорону здоров'я, на соціальний захист – 4,7%, а резерви доходів всього складають 0,8%.

Дослідження показують, що здатність громад залучати інвестиційні ресурси обмежена рядом соціально-економічних факторів (низький рівень інновацій, слабка комерційна активність і відносно невеликі споживчі ринки, нерозвинена ринкова інфраструктура, високий ризик корупції, складні адміністративні процедури, погана політична ситуація в регіоні) стабільність), розподіл інвестиційних потоків між пріоритетними галузями ускладнений відсутністю продуманої інвестиційної політики на майбутнє. Важливим напрямом подальших досліджень має стати формування та практична реалізація стратегічних заходів у сфері управління регіональним розвитком, спрямованих на вирішення цих питань та забезпечення інституційних умов для досягнення та підтримки позитивної інвестиційної динаміки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014) ст. 1167.
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) ст.91
3. Закон України змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації.(15.09.2021).
4. Бондаренко Д. П. Місцеві податки та збори у контексті Податкового кодексу України: теоретико-порівняльний аспект/ Д. П. Бондаренко // – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elkniga.info/book_373_glava_5_M%D0%86S%D0%A1EV%D0%86_PODATKI_TA_ZBORI_U_.
5. Борох Н. М. Шляхи вдосконалення механізму поповнення дохідної частини місцевих бюджетів України в кризовий період економіки // Бізнес Інформ. – 2018. – №6. – С. 55–56
6. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua>
7. Валовой внутренний продукт Украины [Електронний ресурс]. – Джерело доступу <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>
8. Ганущак Ю. І. Г19 Місцеві бюджети / Юрій Ганущак. – К. : Легальний статус, 2017. – 48 с. – (Бібліотека депутата місцевої ради), с. 6.
9. Гнип І. П. Перспективи розвитку системи місцевих податків і зборів в Україні / І. П. Гнип // – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=344>
10. Дем'янишин В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України : моногр. / В. Г. Дем'янишин – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 496 с., с. 412].
11. Ємельянов В. М. Окремі питання наповнення місцевих бюджетів в Україні за рахунок оподаткування суб'єктів господарювання / В. М. Ємельянов,

А. А. Ібрагімова // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Серія :

Державне управління. - 2017. - Т. 239, Вип. 237. - С. 57-64. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2017_239_237_12

12. Кириленко О. П. Місцеві фінанси. Підручник. За редакцією О.П. Кириленко. –К.: «Знання». –2016. –667с.,ст. 78

13. Клименко О. М. Сучасний стан дохідної частини місцевих бюджетів України / О. М. Клименко, Н. В. Кальчук // Економіка та держава. - 2016. - № 11. - С. 61-64., с.64

14. Костюк Т. С. Децентралізація влади: модель для України [Електронний ресурс] / Т. С. Костюк. – Режим доступу: <http://kds.org.ua/blog/kostyuk-ts-tvorcha-robota-detsentralizatsiyavladi-model-dlya-ukraini>

15. Кульчицький М. І. Місцеві фінанси: практикум: навчальний посібник / Мирослав Кульчицький. –Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. –302с., ст. 24

16. Ливдар М. В. Аналітична оцінка місцевих бюджетів / М. В. Ливдар // Ефективність державного управління. - 2019. - Вип. 38. - С. 519-528. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2019_38_66

17. Лободіна З. М. Вплив місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток територій в контексті проведення бюджетної реформи / З. М. Лободіна // Інноваційна економіка. – 2019. – № 9 (35). – С. 124–128.

18. Маршук Л. М. Децентралізація влади та формування місцевих бюджетів в Україні / Л. М. Маршук, О. О. Матяш, Н. С. Репа // Молодий вчений. - 2016. - №5. - С. 103-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_5_29

19. Надал С. Доходи місцевих бюджетів у контексті децентралізації в Україні / С. Надал, Н. Спасів // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2016. - Вип. 2. - С. 102-112. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2016_2_11

20. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси: навч. посіб. / О. М. Ніколаєва, А. С. Маглаперідзе – К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 354 с.
21. Річні звіти Міністерства фінансів України щодо стану виконання місцевих бюджетів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
22. Річні звіти Державного Казначейства України про виконання Державного та місцевих бюджетів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
23. Румянцева Г.І. Стан та шляхи посилення дохідної бази місцевих бюджетів / Г.І. Румянцева // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. - 2018. - Вип. 8(2). - С. 43-47. - Режимдоступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2012_8%282%299
24. Статистичний збірник: «Бюджет України 2020» підготовлено відділом статистики державних фінансів Департаменту державного бюджету Міністерства фінансів України
25. Субботович Ю. Л. Бюджетна децентралізація та зміцнення фінансів органів місцевого самоврядування [Текст] / Ю. Л. Субботович // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка [Текст], 2017. – № 13 – С. 44-46.
26. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. – 338 с.,ст.16
27. Теорія фінансів: підручник / Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін.; за заг. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 576с.
28. Третяк Д. Д. Місцеві бюджети у фінансовому забезпеченні соціально- економічного розвитку регіонів України: автореф. дис ... канд. екон. наук / Д. Д. Третяк . – Київ : Б. в., 2017 . – 19 с.